

Skatter i Torahn

Bibelstudium nr 23, A

Sabbaten den 13 mars 2010

Pekudei – ”Beräkningar” – פְּקוּדֵי

Torahtext: 2 Mos 38:21 – 40:38

Haftarah: 1 Kung 7:51 – 8:21

Apostoliska skrifterna: Mark 16:1 – 16:20

**Nära är de som jagar efter onda gärningar,
de som är långt ifrån din Torah.**

(Ps 119:150)

Detta är det sista torahavsnittet i Andra Moseboken. Det är väldigt kort och handlar i stort sett om, hur allt arbete med tabernaklet färdigställs inför den magnifika invigningen, då ”*HERRENS härlighet uppfyllde tabernaklet*”.

Denna vecka ska vi göra några återblickar i Andra Moseboken och samtidigt se, hur allt kommer att leda fram till ett klimax i detta sista textavsnitt. Vi ska stanna inför följande kontraster:

- Slaveri och frihet
- Individer och en nation
- Okunnighet och Torahn
- Gud verkar vara långt borta – och Guds närhet

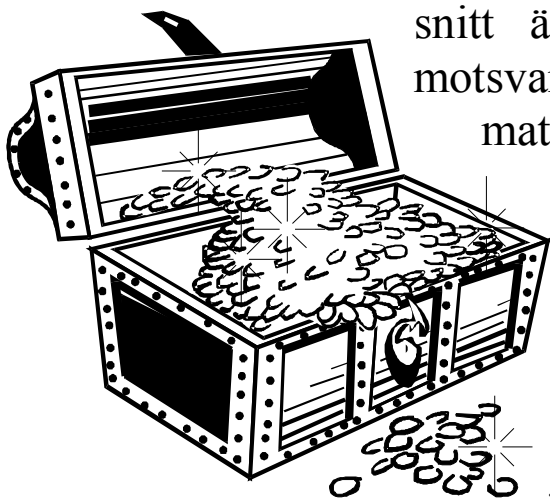
Slaveri och frihet

Andra Moseboken inleds med en beskrivning av det fruktansvärda slaveri som Israels folk var utsatta för. De var helt hjälplösa och

kunde inte själva göra något för att bli befriade. De var förtryckta och plågade av sina hårda slavdrivare. Mitt i allt detta tumult lät Gud en pojke födas, en pojke som egentligen skulle mist livet redan vid födseln, eftersom Faraos påbjudit, att alla nyfödda pojkar skulle dödas. Det berättas vidare om hur Mose växte upp, hans kallelse och slutligen om den dramatiska befrielsen från Egypten – den befrielse som judiska familjer nu under mer än 3 000 år årligen har påmint om varje påsk. Över en natt blev de lidande slavar en helt ny nation.

Det är så vi möter Israels folk i slutet på Andra Moseboken. I stället för att vara slavar i Egypten ser vi nu, hur de formas till en nation bland annat med hjälp av det som deras tidigare förtryckare gav dem, när de lämnade Egypten. (2 Mos 12:35, 36) Denna veckas undervisning (Torah) inleds med en rapport om, hur mycket pengar och material som gick åt i tabernakelbygget. Lägg märke till alla detaljer som nämns i 2 Mos 38:24-29!

Det är svårt att avgöra, hur mycket pengar allt detta material motsvarar i dagens värde. Den största viktenhet som nämns i detta avsnitt är "talenter". Enligt Nahum Sarna¹ motsvarar en talent 34,27 kg. Med enkel matematik förstår man, att alla dessa skatter som de till största delen fått med sig från egyptierna, måste varit mycket värdefulla. Vi vet också, att folket gav mer än vad som behövdes. (Se 2 Mos 36:5, 7!) Kanske att det berodde på, att alla var så lyckliga över att inte endast uppleva denna fantastiska frihet, utan även på att de hade möjlighet att bygga ett tabernakel med egna medel. Vilken förvandling från att ha varit slavar i Egypten till att bli en fri och oberoende nation.

¹ Nahum Sarna, *The JPS Torah Commentary: Exodus*, sid 231.

Individer och en nation

Det finns ytterligare en kontrast i Andra Moseboken. I början såg vi, att när israeliterna förtrycktes av egyptierna, så fanns det tillfällen, då hebreiska män var i strid med varandra. Senare finner vi, hur Mose klagade inför Gud och sade: *”Israels barn hör ju inte på mig. Hur skulle då farao vilja lyssna på mig?”* (2 Mos 6:12) Ännu senare – även efter det att de var fria – när Mose var på berget för att ta emot Torahn, fanns det individer som startade det uppror som resulterade i en guldkalv. Det finns fler exempel som också kan belysa det faktum, att när folket var i fångenskap – och även en tid därefter – så fanns det de som handlade utan någon större känsla av nationell sammanhållning.

Som kontrast till detta negativa kan vi även se, att när enskilda personer senare omnämns (exempelvis Besalel och Oholiab), så sammanknipas deras arbete med hela folket och inte med individernas egen berömmelse. I 2 Mos 39:32 visas ett exempel på, att man nu arbetade som grupp: *”Så blev allt arbetet på uppenbarelsetältets tabernakel fullbordat. Israels barn utförde det.”* *”Så som HERREN hade befallt Mose hade Israels barn i allt utfört hela arbetet. Mose inspekterade hela arbetet, och se, de hade utfört det så som HERREN hade befallt. Så hade de gjort. Och Mose välsignade dem.”* (2 Mos 39:42, 43) Detta innebär naturligtvis inte, att varenda israelit – alla män, kvinnor och barn – aktivt deltagit i arbetet. Texten visar emellertid, att en stor grupp av folket byggt tabernaklet, de hade arbetat som en enhet inför sin Gud.

Okunnighet och Torahn

Det finns ytterligare en kontrast mellan inledningen och avslutningen på Andra Moseboken. I inledningen finner vi individer som inte hade någon större kunskap om Gud. Det är visserligen sant, att Gud tidigare hade undervisat patriarkerna – exempelvis Abraham –

men vi vet inte riktigt, hur de fick denna information, annat än genom direkta gudsuppenbarelser. Slaverna i Egypten var emellertid så gott som helt utan Guds Torah. Vilken oerhörd skillnad det är i slutet på Andra Moseboken. Här möter vi nu ett folk som inte enbart fått ta emot Guds undervisning utan som även levde efter den. Gång på gång i veckans textavsnitt läser vi, att de gjorde, ”*så som HERREN hade befallt Mose*”. Israel följde dessa föreskrifter – Torahn – så som Mose hade fått dem uppenbarade för sig på berget. De byggde tabernaklet efter dessa föreskrifter och de tillverkade prästernas kläder enligt alla instruktioner de fått. Även om texten inte uttryckligen säger det, kan vi vara säkra på, att de även helighöll Shabbat. Detta var förmodligen en av de få perioder i Israels historia, när de verkligen ”levde” Torahn. Andra Moseboken berättar alltså för oss, hur Israels folk – från att ha varit slavar som inte visste så mycket om Gud – förvandlades till en enad nation runt Guds uppenbarelse – Torahn.

Gud verkar vara långt borta – och Guds närhet

Till sist ska vi se på ytterligare en kontrast. När berättelsen började i Andra Moseboken, verkade det som om Gud var tyst. Det är sant, att 2 Mos 2:24, 25 säger, att Gud såg dem, kom ihåg sitt förbund med Abraham, Isak och Jakob, att han hörde dem och att han ”*kändes vid dem som sina*”. Jag vill inte på något sätt förringa Guds handlande med sitt folk, men ingenstans sägs det, att Gud i detta skede talade till dem. På grund av denna tystnad var det kanske inte så konstigt, om de upplevde det som om deras Gud var långt borta och att han inte hade någon hjälp att ge dem i deras

nöd. De var inte medvetna om, vad Gud hade för planer för dem och att han i allra högsta grad tog hand om dem.

Resten av Andra Moseboken är berättelsen om, hur den Gud som verkade vara så långt borta inte endast kom till Israels hjälp, utan att han till slut till och med ”bodde” ibland dem. Allt gick inte på en gång. Gud uppenbarade sig steg för steg för dem. Låt oss se lite närmare på, hur det hela gick till.

Guds tankar

Gud tänkte på sitt folk. (2 Mos 2:24, 25) Vi ser här, att trots att Gud verkade tyst och avlägsen under en av folkets mörkaste perioder, så tänkte han på dem och planerade för deras frihet och framtid. De flesta bland Israels barn hade ingen aning om, vad Gud tänkte om dem och vilka känslor han hade för dem.

Guds namn

Nästa steg i Guds uppenbarelse var, att han avslöjade sitt heliga namn för Israel. Vi läser om detta i 2 Mos 3:13-15 och 2 Mos 6:2-7. När Gud genom Mose talade om för Israel vilket hans personliga namn var, uppenbarade han bland annat för dem, att han är en Gud som är mäktig att hålla sitt ord och att infria sina löften. Patriarkerna kände bara till Guds löften och förbund, medan dessa slavar skulle få se hur dessa löften uppfylldes.

Guds handlande

Efter det att Gud avslöjat sina tankar och innebörden av sitt heliga namn, var det dags för honom att visa folket en Gud i verksamhet. Vilket skådespel de fick se! Gud visade, att han var mäktig, stor

och överlägsen alla andra gudar. Han visade det genom alla de plågor som drabbade Egypten och genom det dramatiska sätt på vilket de fick lämna landet, den märkliga vandringen genom havet och när han sedan på Sinai uppenbarade sig i blix och doner för dem. Han visade, att han var en Gud som var värd att följa och att lita på. Slutligen måste folket ha insett, att den Gud om vilken de hört så många legender hade uppenbarat sig mitt ibland dem.

Guds egenskaper

Vem var då denne Gud som så hade uppenbarat sig för både egyptier och Israels folk? Nästa steg visar något av hans egenskaper. För judafolket har dessa ord blivit något av en trosbekännelse och kallas för ”Guds tretton egenskaper”. *”HERREN! HERREN! – en Gud, barmhärtig och nådig, sen till vrede och stor i nåd och sanning, som bevarar nåd mot tusenden och förlåter överträdelse, synd och skuld, men som inte låter någon bli ostraffad utan låter straffet för fädernas missgärning drabba barnen och barnbarnen, ja, tredje och fjärde släktledet.”* (2 Mos 34:6, 7)

Guds Ord

Egentligen hade det varit fullt tillräckligt för folket att veta, att Gud tänkte på dem, att han kände deras namn, att de fick uppleva allt det underbara han gjorde i deras liv och dessutom att de fick veta något om vem han var. Men Gud gjorde mycket mer än så! Med början i kapitel nitton ser vi, att Gud talade direkt till Israels folk. Detta var ett klimax – Skaparen talade med dem!

Nu verkade Gud inte längre vara så långt borta från dem – han talade till dem som en vän talar till en vän. Det spelade ingen roll för folket, att det bara var till Mose som han talade. Gud såg till, att han själv skrev ned en del av sin uppenbarelse och att Mose sedan

ordentligt och utförligt skrev ned resten av all den undervisning han gav.

Andra Moseboken berättar om det magnifika innehållet i Guds uppenbarelse. Det var en Torah (undervisning) som berättade om den rättfärdighet och nåd som kännetecknade den kärleksfulle och barmhärtige Brudgummen. Han längtade så efter, att hans utvalda brud, Israel, skulle älska honom. Det var dessutom också en uppenbarelse om en speciell livsstil som gav prov på Skaparens visdom – och som skulle resultera i välsignelser till dem som följde den.

Guds närvaro

Det sista steget i hur Gud uppenbarade sig var, att han kom för att bo tillsammans med sitt eget folk. Detta läser vi i den mäktiga avslutningen i det sista kapitlet. (2 Mos 40:33-38)

Jag tror inte ens, att Mose kunde föreställa sig vad som skulle hända när tabernaklet var färdigt och när förbundsarken var på plats. Texten säger: *”Så fullbordade Mose arbetet. Då övertäckte molnskyn uppenbarelsetältet, och HERRENS härlighet uppfyllde tabernaklet.”* På grund av molnskyn och Herrens närvaro kunde nu inte ens Mose gå in i tabernaklet. Vi har sett denna molnsky förut. Det var den som ledde folket genom öknen, efter det att de lämnade Egypten. Det var också den som kom över Sinai, när Mose var där tillsammans med Gud. Molnskyn var för folket ett synligt tecken på Guds närvaro.

Här får vi följa en av de mest fantastiska händelser som någonsin ägt rum i mänsklighetens historia. Tillfället då Gud kom för att bo tillsammans med sitt folk! Vilken kontrast till inledningen av Andra Moseboken, då det till och med var svårt för folket att överhuvudtaget uppfatta Gud mitt i sitt lidande. Nu har Gud uppenbarat sina tankar, sitt namn, sina gärningar, sina egenskaper, sitt ord och nu slutligen också sin egen närvaro för Israel.

Det är få gånger i historien som något sådant har inträffat. Nästa gång var, när Salomo hade byggt färdigt templet i Jerusalem. Då kom Guds härlighet och sänkte sig ner över det allra heligaste. På grund av synd och otrohet så berättas det i Hesekiels bok, kapitel tio, att Herrens härlighet senare flyttade från templet. Men så kom Messias! När han (Yeshua) kom till jorden för 2 000 år sedan, uppenbarade han åter Guds härlighet. När han slutligen kommer tillbaka igen, ska han manifesteras Guds närvaro på ett alldeles särskilt sätt bland sitt folk – för evigt!

Andra Moseboken – som började med lidande och förtryck – slutar med förvissningen om, att Guds härlighet ska vara mitt ibland Israel både natt och dag för att ge hjälp och ledning.

Denna veckas kommentarer avslutar vi på samma sätt som Nahum Sarna gör, när han säger: ”Andra Moseboken – som började med en berättelse om förtvivlan och förtryck – slutar med en glädjande kommentar. Israel får löftet om, att Guds Ande dag och natt ska vila över dem, leda dem och vaka över deras framtid.”² På samma sätt som Herren då var med Israel, vill han för alltid vara med oss. Om vi kan hålla den tanken levande, blir den önskan som rabbinerna alltid avslutar de olika Moseböckerna med, mycket aktuell även för oss:

חֲזַק! חֲזַק! וְנִתְחַזַּק!

(Chazak! Chazak! Venitchazek!)

”Var stark! Var stark! Och må vi bli styrkta!”

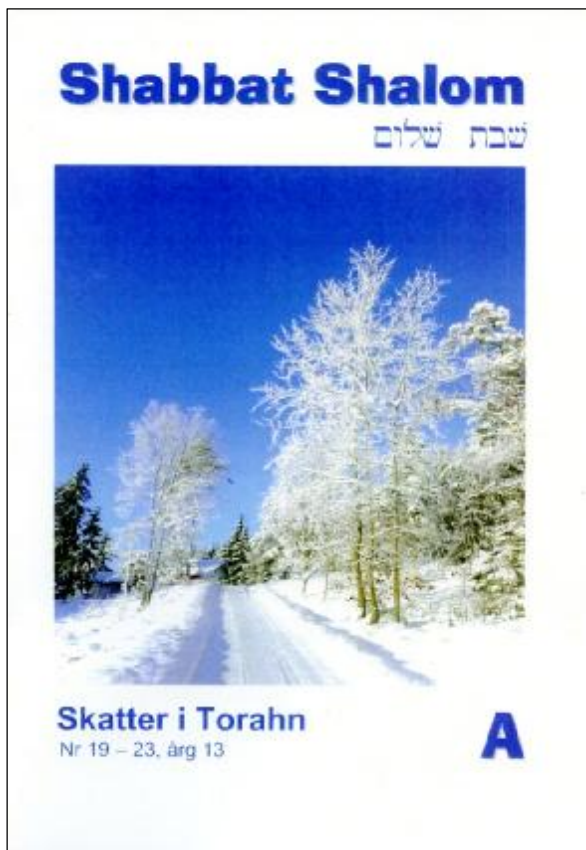
Översättning och bearbetning: Föreningen Shabbat Shalom

Författare: Ariel Berkowitz, Jerusalem

© Föreningen Shabbat Shalom

Mer info nästa sida!

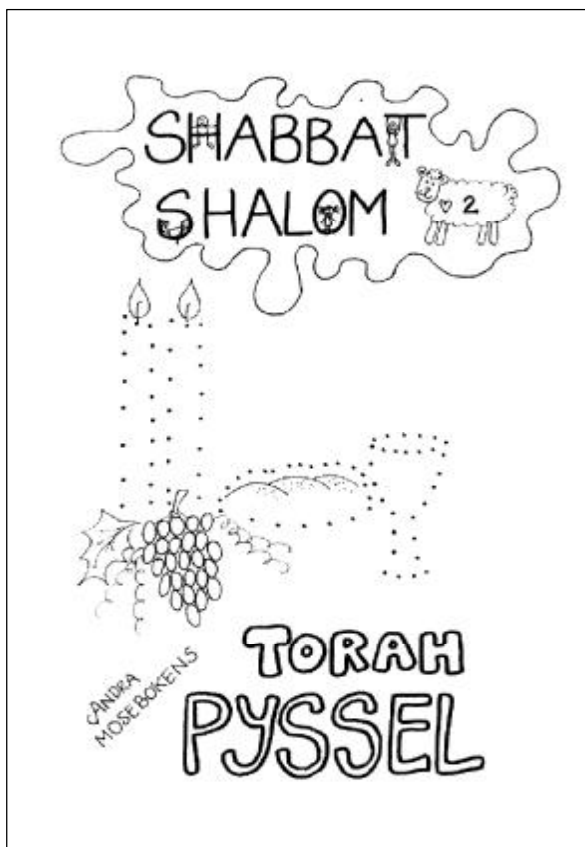
² Nahum Sarna, *The JPS Torah Commentary: Exodus*, sid 237.

Mersmak?

Du kan också få "Shabbat Shalom" hemsänd i din brevlåda helt utan kostnad. Utöver kommentarerna till veckans textavsnitt kan du bland annat läsa en aktuell artikel...

Önskar du ett provnummer? Skicka oss ett mejl med namn, adress och telefonnummer, så kommer intressant läsning i din brevlåda om några dagar!

Barn eller barnbarn?

Då kanske du är intresserad av ett nummer av Shabbat Shaloms "Torah-pysel"!?

En liten pysselsida för varje vecka i anslutning till veckans textavsnitt!

Mejla till:

foreningen.shabbat.shalom@gmail.com